

Veress Emőd: Román polgári jog. Általános rész

Székely János

Egyetemi adjunktus

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Jogtudományi Intézet

E-mail: szekely_janos@yahoo.com

Veress Emőd *Román polgári jog. Általános rész*¹ című – 164 oldal terjedelmű – tankönyve, mely a Sapientia EMTE, a Forum Iuris Egyesület és a Lupán Ernő Alapítvány gondozásában, 2016 őszén került nyomdába, hiánypótló mű: 1958 óta elsőként magyar nyelven, a magyar jogi szakterminológia szabatos alkalmazásával nyújt bevezetést jogász hallgatók (és a magánjog iránt érdeklődő szélesebb publikum) számára a romániai polgári jog általános részének alapfogalmaiba. Genézisének magyarázatát a szerző *Indoklás és köszönetnyilvánítás* címet viselő előszavában adja meg, visszautalva a romániai magyar jogászképzés kérdésében végzett – immáron monográfia² formáját öltött – kutatásból is felsejlő alapvető következtetésére, miszerint: „az anyanyelvű oktatás a leghatékonyabb”.³

A „kis jegyzet”⁴ minősítés, melyet a szerző művének tulajdonít, annak tudományos igényességét, elemző jellegét, gondosan kimunkált, dogmatikailag meg-alapozott következtetéseit aligha tükrözi. Bátran minősítjük ezért az ismertetett könyvét lényegre törő, rövid tankönyvnek, ugyanis tartalma nem korlátozódik az egyszerű jegyzeteket, vázlatos tansegédleteket jellemző primőr ismeretek gépies átadására. A szerző vállalkozása ennél sokkal távolabbra mutat: célja a – nem csupán erdélyi – magyar nyelvű jogászképzés szellemi hagyományainak kisebbségi környezetben éltetése és továbbvitele, az elsősorban román tannyelvű képzés ellenére a magyar jogi szaknyelvet alkalmazni magabiztosan merő és mindenek felett *tudó* jogászelit kineveléséhez való hozzájárulás. Ahogyan maga a szerző összefoglalja:

„Ezen jegyzet egyúttal a román–magyar jogi terminológia oktatásának a Sapientia EMTE kétnyelvű, román–magyar jogászképzésének keretében kidolgozott

1 Veress 2016b.

2 Veress–Kokoly 2016.

3 Veress 2016b. 9.

4 Veress 2016b. 11.

új módszerét is útjára indítja: nem egyszerűen szavakat, román–magyar szó párokat tanítunk, hanem egyszerre dolgozunk román és magyar nyelvű jogtudományi szakszövegekkel, hogy az egyetemi hallgatók a valós román és magyar szakmai kétnyelvűség kompetenciáit szerezzék meg.”⁵

Az itt megfogalmazott célkitűzés megvalósítását a szerző tankönyve teljes szerkesztésében keresztülviszi, a magyar szakkifejezések román megfelelőinek (nem egyszerű fordításainak) a magyar tartalommal egységes szövegtestbe foglalásával. Ezáltal írása a jogi tanulmányok kétnyelvűségét elősegítő tudományos igényességgű fogalomtárrá válik.

Hasznosítva a romániai polgári jog általános része,⁶ az öröklési,⁷ majd pedig a kötelmi jog⁸ román nyelvű, monografikus tankönyvekben feldolgozása során szerzett szintetizáló tapasztalatait, a szerző négy fejezetben foglalta össze a polgári jog általános részének alapismereteit, mindegyiknek megadva méltó, magyar nyelvű megnevezését. Ezek közül a *Jogszabálytan* című első fejezet⁹ összegzi azokat az általános jogelméleti ismereteket, melyek elsajátítása, illetve felfrissítése elengedhetetlen a pozitív magánjog normáinak megértésében. A második, *Jogviszonytan* című fejezet¹⁰ a polgári jogi jogviszony jellemzőivel, osztályozásával és alkotóelemeivel, míg a harmadik, *Jogügylettan* című fejezet¹¹ a jogügylet fogalmával, érvényessége, illetve hatálya kellékeivel és joghatásaival ismerteti meg az olvasót. A tankönyv utolsó, negyedik fejezte,¹² az előző hármas tagolás szimmetriáját – a polgári jog általános részének oktatásával kapcsolatos romániai didaktikai elvárásokból adódóan – mintegy meghaladva, az alanyi jogok (alanyi jogi igény) kikényszerítésének általános anyagi jogi korlátait taglalja *Az elévülés és a jogvesztés* címmel. Minden fejezetet egy *Ellenőrző kérdések* című alfejezet zár, melyben az olvasó önellenőrzését elősegítendő, az elsajátított tananyag vonatkozásában, a szerző „rákérdez” azokra az alapvető információkra, melyeknek rögzülniük kellett. Itt hangsúlyozandó a kérdések megfogalmazására, miként a tankönyv egészére egyaránt érvényes gyakorlatias megközelítés.

A szerző mellőzi az öncélú jogelméleti ismertetést, még írásának ismeretközlő céljából fakadóan elkerülhetetlenül teoretikus, elemző szakaszait is feltölti gyakorlati tartalommal. Így történik például a *monista*, illetve *dualista* magánjogi szabályozás sajátosságainak ismertetésekor,¹³ melynek során történelmi eredetük mellett kihangsúlyozza a két normaalkotási koncepció közötti különbségből

5 Veress 2016b. 11–12.

6 Lupan–Sztranyiczki–Veress–Pantilimon 2012.

7 Veress 2012.

8 Veress 2015; Veress 2016a.

9 Veress 2016b. 15–48.

10 Veress 2016b. 49–71.

11 Veress 2016b. 73–128.

12 Veress 2016b. 129–158.

13 Veress 2016b. 33–37.

fakadó alapvető következményt: a monista rendszerre való áttérés a polgári jog mintegy „felgyorsulását”, vagyis a (dualista rendszerben szabályozott) kereskedelmi jogot jellemző fokozott hitelezővédelmet vonja maga után.¹⁴ Jócskán túl lépve az elsőéves jegyzet szakirodalmi formájának megkötéseit, ismertet olyan – a jogászhallgatók jövőbeni szakmai előmenetele kapcsán jelentős – anyanyelvű-kön érthetőbben bemutatható intézményeket, mint például az *absztrakt jogcímek* (csekk, váltó, saját váltó),¹⁵ vagy éppen a jogügylet (példájában szerződés) jó erkölcsbe ütköző – olykor a magyar jogi szaknyelvben is idegen szóval *kauzá-nak* nevezett – céljának problematikáját.¹⁶ Kiemelendőnek tartjuk ismertetésünk szempontjából a romániai Polgári törvénykönyv (2009/187. sz. törvény) a *jogügyletek érvénytelenségére vonatkozó rendelkezéseinek* jelen idő szerint legátfogóbb magyar nyelvű feldolgozását is, melyet a szerző megvalósít, szűkebben pedig a *nemlétező klauzulák* tanának ismertetését.¹⁷

A tankönyv szakirodalmi apparátusa jól példázza a szerző elkötelezettségét a magyar és a román jogtudomány vívmányainak szisztematikus beépítésére a magánjog oktatásába. Számos utalást találunk benne a polgári jog általános elméletének jelenkori romániai szerzőire, mégis a magyar magánjog múltjának és jelenének kiemelkedő alakjai munkássága képezi annak jogelméleti sarokköveit. Így számos esetben hivatkozik¹⁸ a 19-20. század fordulója, majd a 20. század meghatározó jogászalakjai – Somló Bódog,¹⁹ Zlinszky Imre, Kuncz Jenő,²⁰ Ágoston Péter, Kolosváry Bálint, Szladits Károly²¹ – mellett a távolabbi-közelebbi jelen jogászművei, így Nizsalovszky Endre vagy éppen Vékás Lajos műveire. A romániai magyar nyelvű magánjogi szakirodalom egészét feldolgozza a szerző, Kiss Géza és Fekete György jegyzeteinek, tankönyveinek felhasználásával,²² ezzel tankönyve az utókor számára is hasznosítja előbbieket – az államszocializmus árnyékában, mégis magas színvonalon, magyar nyelven kifejtett – tudományos tevékenységét.

Általános benyomásunk szerint e tankönyvet olvasva bármely érdeklődő nem csupán a romániai polgári jog általános részének – közel 60 esztendeje első – magyar nyelvű feldolgozását tartja majd kezében, hanem a romániai magyar jogászképzés történeti jelentőségű átalakulásának és remélhetőleg egykori múltjához méltó jövőjének egyik kezdeti dokumentumát is.

14 Veress 2016b. 35.

15 Veress 2016b. 79.

16 Veress 2016b. 92.

17 Veress 2016b. 102–117.

18 Lásd az egyes szerzők felsorolását a válogatott irodalom jegyzékében (Veress 2016b. 160–162.).

19 Lásd Veress 2016b.

20 A szerző a jog fogalmának meghatározásakor Kuncz Jenő *A jog* című könyvének (Budapest, A Magyar Jogászegylet Könyvkiadó Vállalata – Atheneum Irodai és Nyomdai Részvénytársulat, 1908) definícióját alkalmazza. Lásd Veress 2016b. 15.

21 Lásd Veress 2016b. 49.

22 Lásd Veress 2016b. 160.

Irodalom

- Lupan, E.–Sztranyiczki, Sz.–Veress, E.–Pantilimon, R-Á. 2012. *Drept civil. Partea generală conform noului Cod civil*. București.
- Veress, E. 2012. *Drept civil. Moștenirea. Liberalitățile conform Noului Cod civil*. București.
- Veress, E. 2015. *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*. București.
- Veress, E. 2016a. *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*. Ediția 2. București.
- Veress, E. 2016b. *Román polgári jog. Általános rész*. Kolozsvár.
- Veress, E.–Kokoly, Zs. 2016. *Jogászképzés a Bolyai Tudományegyetemen 1945–1959*. Kolozsvár.